РЕШЕНИЕ

на Комисията по етика на БДВО **No ..... / 27.06.2011 г.**

Относно: неетично поведение и лоши практики в областта на журналистиката и връзки с обществеността, прилагани от Национален пресклуб „София Прес"

С писмо от 14.04.2011 г. Албена Ивайлова, PR Директор „Вивека Консултинг" ООД, сезира Комисията по етика към Българското дружество за връзки с обществеността (БДВО) за това, че Национален пресклуб „София Прес" е разпространил по електронен път съобщение до множество национални и регионални медии, уронващо нейния престиж, без клубът да се интересува от достоверността на информацията.

Компетенции на комисията

Комисията по етика на БДВО може да взима решения със съответните последици или да изкаже позиция по казуси, за които е сезирана от членове на организациите и от специалистите, подписали Етичния кодекс на PR специалистите в България.

Процедура

Получената жалба бе разгледана и обсъдена на няколко поредни заседания на Комисията по етика към БДВО, проведени съответно на 02.05.2011 г, 27.05.2011 г. и 14.06.2011 г. Комисията анализира подробно описания в писмото казус, поиска становище от ответната страна, както и необходимата допълнителна информация от от двете страни, за да вземе адекватно, обективно и безпристрастно решение. Към жалбата си, Албена Ивайлова предостави на Комисията по етика като допълнителни материали, съответно: ценова листа на София Прес, официална препратка към официалната електронна страница на пресклуба, съдържанието на разпространеното от пресклуба писмо и мейлинг листата на всички медии, до които е изпратено съобщението. В хода на обсъждането, след някои обективни заключения и липса на нормативна уредба в областта, Комисията по етика поиска от София Прес информация дали тиражираното по електронен път писмо е обозначено като платено, във връзка с официалното становище от ответната страна. За съжаление, Комисията не получи официален отговор за това, нито изисканото приложено автентично съобщение с обозначението – като доказателство от ключово значение по случая.

Становища на страните

С цел да даде яснота на Комисията по етика, в началото на жалбата си колегата Албена Ивайлова накратко представя работните си взаимоотношения с „Петрол Холдинг" АД, които датират от 2002 г. Същинската причина, поради която тя сезира Комисията по етика към Българското дружество за връзки с обществеността, е следната: „На 29 март 2011 г. Национален пресклуб София Прес /www.sofia-press.com/ разпространява до имейл листа от над 400 национални, регионални, електронни, печатни и Интернет медии, съобщение, подписано от Денис Ершов. В това съобщение, отпечатано на бланка на Национален пресклуб София Прес, Денис Ершов заява, че Албена Ивайлова „ще бъде подведена под съдебна отговорност" за уронване на неговия личен престиж и достойнство. Съобщението беше цитирано в редица печатни и Интернет издания."

В допълнение, колегата Ивайлова разказва за последвал контакт, инициран от служител на София Прес, от когото тя научава, че „всеки може да си плати за разпространяване на информация до 400 медии в страната, независимо от съдържанието ѝ, защото това влиза в платените услуги на агенцията."

Според Албена Ивайлова, с действието си, пресклубът е нарушил две от петте професионални ценности – „компетентност" и „честност", както и два от четирите принципа на професионално поведение – „свободен обмен на информация" и „конкуренция", които са заложени в Етичния кодекс на PR специалистите в България.

В официалния отговор на ответната страна, изпратен до Комисията по етика, София Прес потвърждава заявлението на колегата Ивайлова, че всеки може да ползва платената услуга за разпращане на нередактирани съобщения, без обаче агенцията да слага своето име под текста. Като допълнителен материал агенцията прилага и „оригиналното" писмо-съобщение към медиите. Ето какво пише София Прес:

„Променените условия в медийния пазар предполагат разширяване дейността от предоставяните услуги. В официално публикувана тарифа на сайта на „София прес" са упоменати всички услуги и тяхната стойност. Информацията е достъпна за всеки български гражданин и организация. От нашите услуги са се възползвали различни физически и юридически лица, които, заплащайки по тарифа, получават възможност съобщението им без редакционна намеса да бъде разпратено до всички български медии, с които работи Информационна агенция „София прес". На страницата на „София прес" има отделен раздел, в който се публикуват такъв тип съобщения и те категорично изразяват мнението на своите автори, които стоят с подписа и името си. Платените съобщения се изпращат от нашия мейл-лист, но не от името на пресклуба или информационната агенция."

В допълнение, /след като Етичната комисия се е позовала на добрите практики в журналистиката и залегналите принципи в Етичния кодекс на българските медии в молбата си към ответната страна за отговор и повече информация/ писмото на София Прес, подписано от управляващия съдружник Антоанета Иванова започва със следното обяснение:

„Национален пресклуб и Информационна агенция „София прес" се менажират от частна фирма, професионални журналисти с дългогодишен опит в медиите и организирането на публични събития. Нашата фирма, макар и ползвател на марката, не е част от Сдружение „Агенция София прес", което е наш наемодател, и Съюзът на българските журналисти няма собственост или участие в стопанисването на пресклуба и списването на информационния ни сайт. По тази причина нашият екип не е формално обвързан с подписания от СБЖ Етичен кодекс..." след което уточнява „...макар и напълно да го одобрява и приема". И допълва „Не сме длъжни да гарантираме достоверност на платената информация, тъй като тя изразява единствено и само становището на нейния автор – в случая г-н Денис Ершов. Отговорност за думите си носи той."

Мотиви

Писмото от името на Антоанета Иванова (цитирано по-горе) накара членовете на Комисията по етика сериозно да се замислят дали в действителност клубът изповядва и спазва добрите практики в комуникациите, след като най-малкото пресклубът изрично се разграничава от подписването на Кодекса. Комисията остана озадачена и от следното изречение:
„Изненадана съм от обвиненията за липса на етика и още веднъж искам да отбележа, че ние не сме ПР агенция, не извършваме ПР дейност за нито един клиент, а даваме възможност за разпространение на съобщения без редакторска намеса, по искане на клиента и без да взимаме на страна по който и да било случай. Искам да отбележа, че първият и най-стар пресклуб в България е място за свободно изразяване на мнения и становища на всеки един човек и организация." Това изречение породи следния

въпрос – дали клубът счита, че трябва непременно да бъдеш PR специалист, за да имаш етично поведение?
Мотивите на Комисията по етика за взимане на решение са продиктувани от залегналите в Етичния кодекс на PR специалистите в България принципи на етично поведение. Комисията по етика изключително уважава и подкрепя всички институции, защитаващи професионалната етика и морал, в това число колегите от Съвета за журналистическа етика, към които възнамеряваме да се обърнем за мнение по отворилата се важна тема, след официалното оповестяване на решението по случая. В хода на извършените проучвания, Комисията не намери никакви доказателства относно добрите практики на София Прес", а самият пресклубне пожела да съдейства на екипа ни за предоставянето на допълнително изисканата информация – като контакти на медии, получили и разпространили съобщението; мониторинг на съобщението и препратка на автентичното съобщение с обозначение „Платено съобщение". В изпратения като приложение към официалния отговор файл нямаше такова обозначение, въпреки уверението на г-жа Иванова, че се поставя съответното такова. На базата на наличната информация по случая, Комисията по етика реши:

Решение

От събраната информация до този момент Комисията по етика установи, че няма орган в държавата, нито нормативен акт, който да регулира, контролира и гарантира достоверността на информацията от страна на частните информационни агенции към медиите, респективно към широката публика, и така големи групи от хора за изключително кратко време могат да бъдат манипулирани. Комисията по етика защитава свободата на словото, но същевременно отстоява позицията си, че е е редно етичните практики в сферата на комуникациите да бъдат спазвани – независимо дали посредством Етичния кодекс на българските медии (http://www.mediaethics-bg.org/index.php?do=17&lang=bg) или Етичния кодекс на PR специалистите в България. Според нас всяка изнесена (оповестена) информация трябва да се базира на достоверни и проверени факти, които могат да бъдат предоставени в потвърждение на направени изявления в публичното пространство. В случая, на база на направените проучвания и предоставента от страните информация, Комисията по етика установи следните нарушения:

1. Национален пресклуб „София Прес" нарушава принципа на честността, като заблуждава медиите, че разпространява новина, а не нередактирано авторско съобщение – защото никъде в съобщението не е изрично изписано „платено съобщение" и самото съобщение е на бланка на клуба;

2. В конкретния случай национален пресклуб „София Прес" е нарушил принципа на свободен и отговорен обмен на информация, тъй като дори ис презумцията за непреднамерено неетично действие – разпространява недостоверни твърдения, които окачествят също професионалните компетенции на колега - утвърден PR специалист. Освен, че информацията се е оказала недостоверна, тя е също неясно формулирана и съдържа твърдения, посредством които въвежда в заблуда медиите, до които това съобщение е достигнало, респ. и широката общественост...

3. Колегата Ивайлова пише: „В цитираното прес-съобщение се твърди, че ще бъда подведена „под съдебна отговорност". Както знаете подобно твърдение може да изхожда само от орган на съдебната власт, какъвто не е нито София Прес, нито Денис Ершов. Искам да подчертая, че не съм информирана за заведен иск или дело срещу мен, а също така, че никога и под никаква форма не съм разпространявала лъжлива информация. Всъщност от въпросната прес-

информация не става ясно изобщо какво точно е породило намерението на Денис Ершов да ме подведе под съдебна отговорност. „

4. С подобно необмислено действие, София Прес уронва не само професионалната репутация на Албена Ивайлова /с което нарушава принципа на честната конкуренция, залегнал в Етичния кодекс/, но също така това допринася за недобрата репутация на PR професията по принцип.

София Прес е най-стария пресклуб и е един от популярните и водещи източници на информация за медиите и широката общественост у нас. Независимо дали се обслужва от частна фирма или не, той е длъжен да запази добрата репутация на надеждна информационна агенция. В този смисъл, дори трудната икономическа ситуация на медиите понастоящем не може да оправдае подобни практики, защото те вредят на гражданското общество, като цяло. От друга страна се, така се компрометират професионалните и етични принципи на работа на хората, занимаващи се с публични комуникации и се оказва негативно влияние върху стремежа на PR специалистите у нас да развиват и прокарват социално отговорна политика на организациите, които представляват. . Фактът, че водещият за България клуб София Прес заявява официално и категорично готовността си да разпространява всякакъв род информация – независимо от нейното съдържание представлява заплаха добрите практики в обмена на информация и създава предпоставки за манипулиране на общественото мнение за лични или комерсиални цели..

Препоръки

Препоръчваме на пресклуб София Прес изрично да изписва „Платено" на всяко съобщение без редакторска намеса, след като е членовете му са взели окончателно решение да разпространяват такива.
Добре ще бъде агенцията да намери начин да ограничи недостоверните съобщения – макар и платени такива, в името на по-обективни и достоверни медии в България, и на информирано гражданско общество.
Бихме се радвали агенцията да подпише Етичния кодекс на българските медии или Етичния кодекс на PR специалистите в България, тъй като това би била реална стъпка към добрата и етична практика в комуникациите.
Като естествено продължение на работата по този казус, решихме да инициираме едно допитване сред колегите журналисти, за да разберем доколко разчитат на достоверността на информацията от информационните агенции в България и да направим тези данни публични точно с цел стимулиране на добрите практики в бранша.

С уважение,

Комисия по етика към БДВО –

Милена Атанасова – председател .....

Елица Владимирова Наумова – зам.председател /отвод/ .....

Мила Михайлова Миленова – член .....

Ванина Росинова Ханджийска – член .....

Ева Широкова – член .....

Милен Николаев Филипов – член .....

Андрей Валентинов Велчев – член .....